

KALAALLIT NUNAANNI KOMMUNIT KATTUFFIAT
DE GRØNLANDSKE KOMMUNERS LANDSFORENING

IMAQARNILIAQ

Aallartitat ataatsimiinnerat 2010
19. aamma 20. maaji, Ilulissani

2010-mi aallartitat ataatsimiinneranni oqaluuserisassat

1. Tikilluaqqusineq
2. Aqutsisussamik toqqaaneq
3. Ullormut oqaluuserisassat akuerineqarnerat
4. Siulersuisut nalunaarutaat
5. KANUKOKA-p politikikkut allaffissornikkullu aaqqissuunneqarnerata allannguutissaanik siunnersuutit
 - a. Kommune Kujalliup siunnersuutaa
 - b. Kommuneqarfik Sermersuup siunnersuutaa
 - c. Qaasuitsup Kommuniata siunnersuutaa
 - d. Qeqqata Kommuniata siunnersuutaa
6. KANUKOKA-p malittarisassaanut allannguutissatut siunnersuutit
 - a. §4, imm.3-mut allannguutissatut siunnersuut (oqaluuserisassanut siunnersuutininik tunniussereerfissaq)
 - b. §5, imm. 3-mut allannguutissatut siunnersuut (qinikkatut marloqiusamik inissinnginnissaq)
 - c. §6, aamma §7 allannguutissatut siunnersuutit (oqaasertanik allannginerit)
7. Kattuffiup 2009-mut naatsorsuutai
8. Kattuffiup 2011-mut missingersuusiai 2011-mullu ilaasortat akiliutissaasa aalajangerneqarnerat
9. Tamalaat

Peqataasut

<i>Kommune</i>	<i>Aallartitat</i>
Kommune Kujalleq	Thomas Ezekiasen (Atassut) – Kristine Raahaugep (Siumut) sinniisussaa Ole Mølgaard-Motzfeldt (Siumut) – Kísta P. Isaksenip (Siumut) sinniisussaa Ingemann Dorph (Inuit Ataqatigiit)
Komm. Sermersooq	Adolf Holm (Inuit Ataqatigiit) – Per Nukaaraq Hansenip (Kattusseqatigiit 1) sinniisussaa Martha Abelsen (Siumut) Thiiooq Knudsen (Siumut) Emilie Kúnak (Inuit Ataqatigiit) Poul Hansen (Demokraatit)
Qeqqata Kommunia	Evelyn Frederiksen (Siumut) Olga B. Ljungdahl (Inuit Ataqatigiit) – Katrine Larsen Lennertip (Inuit Ataqatigiit) sinniisussaa Karl Davidsen (Atassut)
Qaasuitsup Kommunia	Apollo Mathiassen (Siumut) Palle Jeremiassen (Siumut) – Otto Jeremiassenip (Siumut) sinniisussaa Isak Hammond (Inuit Ataqatigiit) Karl Markussen (Atassut)
Siulersuisut	Enok Sandgreen (Siumut) (siulittaasoq) Søren Alaufesen (Atassut) (siulittaasup tullia 1) Mille Søvndahl Pedersen (Inuit Ataqatigiit) (siulittaasup tullia 2) Ane Egede Mathæussen (Siumut) Bendt B. Kristiansen (Inuit Ataqatigiit)

Siulersuisuni aalajangersimasumik ataatsimeeqataasartut:

Borgmester Simon Simonsen, Kommune Kujalleq
Borgmester Asii Chemnitz Narup, Kommuneqarfik Sermersooq
Borgmester Hermann Berthelsen, Qeqqata Kommunia
Borgmester Jess Svane, Qaasuitsup Kommunia

Imm. 1: Tikilluaqqusineq

Siulittaasup aallartitat, Naalakkersuisunit najuuttut, alaatsinaattut Danmarkimit tikeraat tusagassiortullu tikilluaqquai.

Imm. 2: Aqutsisussamik toqqaaneq

Ole Dorph siulersuisut inassuteqarneratigut ataatsimiinnermi aqutsisussatut toqqaarneqarpoq. Aqutsisup uppersarpaa ataatsimiigaaqqusineq malittarisassat naapertorlugit pisimasoq, ilaatigut ataatsimiissutissanik nassiussineq piffissaq eqqorlugu pisimalluni.

Nalunaarutigaa aallartitat kikkut ataatsimeeqataasinnaajunnaarnerisigut sinniisussaanik sassartitsisoqassasoq. Taaseqataasinnaasut 20-unerarpai, tassa aallartitat 15-it siulersuisunullu ilaasortat tallimat.

Ilisimatitsissutigaa borgmesterit sisamaasut kommunit aallartitaannut issiaqataammata.

Imm. 3: Ullormut oqaluuserisassat akuerineqarnerat

Ullormut oqaluuserisassat akuerineqarput. **Martha Abelsenip** (Kommuneqarfik Sermersooq) saqqummiussineratigut aqutsisup kissaatigaa pappialat kommunip oqaluuserisassatut siunnersuutaanut 5 b-mut tunngavilersuutitut ilassutissat gruppinit agguaneqassasut.

Imm. 4: Siulersuisut nalunaarutaat

Siulittaasoq saqqummiussivoq ”oqaasiinnartigut nalunaarummik” (*ilanngussaq 3*) siulersuisut allakkatigut nalunaarutaannut aallartitat quppersagaatigut saqqummiunneqarsimasumut (qupp. 8) nangitsissutaasumik.

Ole Mølgaard-Motzfeldt, Kommune Kujalleq: Nalunaarummi oqariartuutigineqartut Kommune Kujallermit ataatsimut isigalugit isumaqatigivavut. Nalunaarut imartuutut ersarissutullu Kommune Kujallermit isigaarput. Kommune Kujallermit isumaqarpugut aatsaat taamak kommunit kattuffiat nukittoq pisariaqartinneqartigilersoq – kommunit nukittuut innuttaasut pillugit pigiumallugit.

Nuannaarutigaarput tusarniaanernut assigiinngitsunut atatillugu nalunaaruttip iluani atuarneqarsinnaammata kommunit assigiinngitsut akissutaasa tigulaariffiqarsimane-ri.

Kommune Kujallermit kissaatiginartipparput KANUKOKA-p anguniartuarlugulu sullissutigiuassagaa kommunini tamani innuttaasut assigiimmik sullinneqarlutillu atugas-saqartitaanissaat. Assersuutitut makku taaneqarsinnaapput: Aningaaserivinni taarsigas-sarsisarfinnilu attartorsinnaanermut periarfissat, aamma kommunini atorfeqartitaasut inuttussuseq aallaaviginagu assigiimmik akissaateqartinneqassasut siusinnerusukkut taamatut periuseqarnissaq isummiunneqarsimasoq malillugu. Ingerlatsivinni pisortat akissarsiaasat isumaqatigiinniutigineqarnerata sivitsuleqisup naammassineqarnissaanut KANUKOKA tuavisaarisariaqarpoq.

Pingaartipparput Namminersorlutik Oqartussaniit suliaqarfiit kommuninut nuunniarneqarnerini isumaqatigiinniutigineqarnerini aningaasanut tunngasortaasa inissinneqaaqqaarnissaat KANUKOKA-p anguniartuassagaa.

Naggataagut Kommune Kujalliup kaammattuutigaa KANUKOKA-p Namminersorlutillu Oqartussat akornanni isumaqatigiinniarnert ingerlanneqartut akaareqatigiilluni ingerlanneqartuassasut.

Apollo Mathiassen, Qaasuitsup Kommunია: Siullermik oqaatigissavarput gruppimi aamma peqatigigatsigit Nunaqarfiit Peqatigiiffiata siulersuisui Qaasuitsumeersut.

Akilerartarnikkut kommunit pisassaasa ulloq manna tikillugu ersarissumik saqqummersinneqarsinnaannginnerat naammaginangilluinnarpoq. Ukiut pingasut ingerlareerput akileraaruserinerup Namminersorlutik Oqartussanit tiguneqarneraniit, utoqqatsissutaajuarporlu aallarnisarnermi ajornartorsiuteqarnera. Aallarnisarnermi tusiapinneq paa-sineqarsinnaassagaluarpoq ukioq ataaseq piuppat. Ukiulli pingasut ajornartorsiutaappat tamanna akuersaarneqarsinnaanngilluinnarpoq.

KANUKOKA-p aamma Namminersorlutik Oqartussat akiliisitsiniartarnek sukkut iluat-sinneqarsinnaannginnerasoq aamma pimoorullugu oqaloqatigiissutigisariaqarpaat. Ukiunimi kingullerni innuttaasut akiligassaat assut qaffassimapput. Tamannalu aarlerinartut isigaarput, kommunit aningaasaqarnerannut kipiluttunartumik nikingasoorutaammat iluarsineqartariaqarlunilu. Kommunit akiliisitsiniartarnek tiggummigallarmassuk akiliisitsiniartarfeqarnek nukittusimaqaaq.

Taamaattumik Namminersorlutik Oqartussat susassaqarfik taanna iluatsittariaqarpaat imaluunniit kommuninut utertittariaqarpaat.

Kommunit kattunnerat ukioq ataaseq sinnilaarlugu maannakkut ingerlareerpoq. Ukiar-milu Namminersorlutik Oqartussaniit allaffissornikkut annikillisaanertut tunngaviler-sorlugu kommunit 30 mio. kr.-inik sipaarfigineqarput. Aammalu kommunini sanaartor-nikkut annertuumik sipaartoqarpoq. Taama piaartigisumik kommuninut sipaaruteqarne-rit pakatsinarput ullumikkullu aaqqissuussaananermik iluarsaaqqinnermi ikaarsaarfiup na-laanut naleqqutinngilluinnarlutik. Tamanna annertuumik kommuninut oqimaatsorsior-nermik kinguneqarpoq.

Tamanit ilisimaneqarpoq kommunit kattunneranni nalimmassaanerit assut nukinnik atu-iffiusussaasut, aammalumi ilimagisamit assoroornarneroqisumik sulineq ingerlavoq, ilaatigut peqqutaalluni kommunit atugaasa assigiinngitsorujussuusimanerat.

Ukiuni tulliuuttuni kommunit nutaat nukittuumik inissinnissaat ilungersuutigaarput, Namminersorlutilli Oqartussat taamatut kommuninut periuseqarnerat ingerlaqqissappat tamanna imaannaangitsussaavoq nukillaarnermillu kinguneqarsinnaalluni. Kommunit kattussuunneranni ukiuni siullerni Namminersorlutik Oqartussat kommunini nalimmasaanikkut kivitseqataanissaat sukkulluunniit ersinngitsoq isumaqarpugut. Killormulli ullumikkut periusiusut iluatsinnginnissaq siunertaralugu ingerlatsiniarnertut isigaavut. Uagummi Namminersorlutik Oqartussanut kiffartuussisuuvugut innuttaasut atugaat eqqarsaatigalugit, taamaattumillu naatsorsuutigigaluarparput Namminersorlutik Oqartussat ikaarsaarnermi pitsaasumik ikorfartortigissallutigit.

Kommunit aaqqissuuteqqinneqarneranni ilaatigut nunaqarfinni aqutsisutut isikkulinnik illoqarfinni pisariaqartitsineq taakkartorneqarsimavoq. Ullumikkut illoqarfinni taamatut ittunik peqannginnera assut amigaataavoq. Tamanna nalilersorneqaaqqeqquarput. Siunnersuisooqatigiinnik pilersitsineq Qaasuitsup Kommuniata nammineeeluni misilippaa. Tamannali ilaatigut illoqarfinni annerni iluatsinngilaq. Inuuniarnermi kiffartuussisagaanni akilerneqarani sulineq soqutiginarinneqanngilaq. Taamaattumik misissorneqartariaqarpoq tamanna ajunngitsorsiaqarsinnaanermik ilallugu aaqqissuussisoqarsinnaanersoq. Tamanna kommunerujussuup innuttaasunut qanimut suleqateqarneranut assut iluaqutaasinnaagaluarpoq.

Kommunit suliaasaqarfinnik tigooraaniarnerat maannakkut kinguaattoornernik eqqorneqaaqattaarpoq. Tamatumani attaveqaaqatigiinneq pitsaanagerariaqartoq isumaqarpugut. Taamaattumik piumasarivarput politikikkut aqutsisoqatigiit kommuninut (KANUKOKA) Namminersorlutillu Oqartussanit pilersinneqartariaqartut. Taamaalilluni kommuninut tigooqqagassat piffissaq sivisooq atorlugu ingerlanerat qaangerneqassagaluarpoq.

Innarluutilinnik isumaginninnerup kommunit tigusassaattut januaarip aallaqqaataanut 2011-mut kinguartinneqarnera Qaasuitsup Kommuniani uagutsinnut tigusissaanut pia-reersimasunut kipiluttunartuuvoq.

Innarluutilinnut sullissineq pillugu aningaasatigut malitsissat akuersaaruminaatsippavut. Nikingassut 5.794.739 kr.-iuvoq. Namminersorlutik Oqartussanit tunniunniarneqarput 17.628.769 kr., innarluutilinnulli piviusumik aningaasatigut naleqarpoq 23.423.508 kr.-inik kommunimut tamarmut. Ilulissat qivianaarutsigit ukioq mannamut pisariaqartinneqarput 9 mio kr.-it, tunniunneqarpulli 6 mio kr.-it, massa inatsisitigut pinngitsoorani ikiorneqartussaasut. Namminersorlutik Oqartussat akisussaaffimminnik sumiginnaapput kiffartuussinerup aningaasartaanik naammaginartumik tunniussiumannginnamik.

Kommunit suliaasaqarfinnik tigooraaneranni aningaasatigut malitsissat ilaatittuarneqar-nissaat aalajangiusimavarput.

Kimik IT-ip eqqartuussisutigoortumik KANUKOKA-mut tarsiissutaasa sumut atorneqar-nissaannik siorna aalajangigarput isumaqarpugut ukiup tulliani aallartitat ataatsi-miinnissaanni nalilersoqqittariaqartoq, aningaasat aamma allanut pisariaqartitanut atorneqarsinnaaniassammata.

Naggataatigullu oqaatigerusupparput kommunit kattunnitsinni nalimmassaalluta sulinit-sinni imaannaangitsunik nikeriartarsimasugut. Nipituuliutiginngikkaluarlugu kommu-nini atukkatigut assigiikkunnaarsimaqisuni nalimmassaanerit ilimagisamit annertunerit ingerlappavut.

Aamma ullumi piffissanngorpoq Namminersorlutik Oqartussat ullutsinnut naleqqussar-
lutik tamatsinnut timitaliillutik takutitsinissaat. Naammaginngilarput kommunit aqqis-
suuteqqinneqarneranni aningaasartuutissat akileraarutininik qaffaanikkut aningaasalersoq-
qullugit Namminersorlutik Oqartussat oqariartuutaat. Maannakkut milliardinik amigar-
tooruteqarnermi kommunit akiliiseqattaarlugit matussusiisinniarneqarput. Kommunit
nukittuut anguneqassappata Namminersorlutik Oqartussat kivitseqataasariaqarput, taa-
maaliornikkut aamma aatsaat Namminersorlutik Oqartussat nukittuut anguneqarsin-
naammata.

Naggaterpiaatigut oqaatigerusupparput isumaqaratta KANUKOKA-p siulersuisui sulil-
luarsimasut.

Martha Abelsen, Kommuneqarfik Sermersooq: Siullermik Qaasuitsup Kommunianit
oqaaseqaat tamakkiisumik taperserusupparput.

Siulersuisut nalunaarutaat ataatsimut isigalugu Kommuneqarfik Sermersuumit iluarisi-
maarlugu tusaatissatut tiguneqarpoq. Maluginiarparput kommunerujussuarni maanna-
mut misilittagarilikkat ersarissarneqarsimasut saqqummiussinermi tunngavigineqarma-
ta. Nuannaarutigaaarpud misilittagaalersut isumasioqatigiinnerni ammasumik ilisimalik-
kanik paarlaasseqatigiilluni tunniusseqatigiiffiusinnaammata.

2009-mi aallartitat aalajangernerat tunngavigalugu ataatsimoorussamik økonomisyste-
meqalernissaq pillugu suleqatigiissitap sulinerata piaartumik aallarteqqinnissaa kaam-
mattuutigaaarpud.

KANUKOKA-p kommunit sinnerlugit Namminersorlutik Oqartussanik / Naalackersui-
sunillu suleqateqarnera nukittorsartuariaqarpoq. Ataqqeqatigiissumik suleqatigiinnis-
saq illua'tungeriilluta pikkoriffiginerusariaqarparput. Siulittaasoq taperserlugu pissarsif-
fiusumik Naalackersuisunik suleqateqartuarnissamik ingerlatsinera ingerlanneqartuas-
sasooq kaammattuutigaaarpud. Politikkikkut allaffissornikkullu aqutsisussanik pilersitsi-
nissaq tamakkiisumik Kommuneqarfik Sermersuumit taperserparput. Aqutsisussat pi-
lersinneqartut pingaartillugu suliassaannut ilaatigut tunngaviussappud Aaqqissuussaa-
nermut Isumaliutissiissutip tamakkiisumik nalilersoqqissaarnissaa kiisalu kommunit
aningaasatigut atugarisaasa Namminersorlutik Oqartussanut naleqqiullugit qulaajarnis-
saat.

Kommuneqarfik Sermersuumiit Naalackersuisunit qaninnerusumik suleqatigiinnis-
mik isaassineq [*ilanngussaq 2*] ilassilluarparput, taamaattorli erseqqissartariaqarlugu
iluarsaaqqinneq kommunini pimoorullugu peqataaffigisarpud Naalackersuisunit qanoq
isumaqarfigineqarnersoq erseqqissarneqartariaqalermat. Taamaattumik pingaartipparput
alloriarnermi tullermi Naalackersuisut siulittaasuata ersarissumik illerngit sumut inger-
lanerannik ersarissaalluni peqataanissaa.

Kommunit pillugit nassuiaammi kisitsisitigut toqqammavigineqartut tutsuiginannginne-
rat sakkortuumik uparuartariaqartutut isumaqarfigaaarpud. Neriuppugut tulliini qanimut
peqataatinneqarumaartugut, pingaaruteqarluinnarmat kommunerujussuit pillugit naliler-
suineq ataavortoq ingerlanneqartariartoq Namminersorlutik Oqartussat KANUKOKA-
llu suleqatigiinnerisigut.

Akisussaaffinnik kommuninut nussuinikkut aatsaat aningaasanik sipaartoqalersinnaavoq.

Naggataatigut oqaatigissavarput ilimagilluinnarsimagaluaratsigu Naalakkersuisut tusa-gassiutitigut nalunaarutigereersimasaattut suliasat kommuninut nussugassat pillugit Naalakkersuisunit erseqqissaataasunik tikilluta kiinnerfigaluta nassuiaanneqarnissarput. Taamaattoqanngimmalli siulersuisut piумаaffiginiarpavut Naalakkersuisut siulittaasua-ta naapeqqaarnerani isumaqatigiissutinik ersarissunik atsioqatigiinnertalinnik qulakkeer-riqqullugit.

Karl Davidsen, Qeqqata Kommunია: Siullermik, siunnersuutigisimasatsitut borgmes-terit KANUKOKA-mi siulersuisuni peqataatinneqalernerisa ingerlalluarnernik tusa-garput iluarisimaarparput – taamatullu aaqqiinerup ingerlalluarnissaa qularutiginnilar-put.

Kommunalbestyrelsip ataatsimiittarnerinik taakkualu radiukku aallakaatinneqartarneri-nik siulersuisut nalunaarutaanni oqaatigineqartunut naqqiutissaqarpugut. Qeqqata kom-munalbestyrelsia Sisimiuniinnaanngitsoq aammali Maniitsumi ataatsimiittarpoq. Aprii-lillu 28-ani ataatsimiinneq Kangerlussuarimi ingerlanneqarpoq. Aamma ataatsimiittarni-vut Sisimiut Tusaataatigunnaq aallakaatinneqarneq ajorput, aammali Maniitsumi Aki-suasumik aallakaatitseqateqarnikkut Qeqqata Kommuniani inoqarfiit tamarmik kommu-nalbestyrelsip ataatsimiinnerinut toqqaannartumik malinnaatinneqartarput. Tamannalu innuttaasunit malunnartumik iluarisimaarneqartoq nalunngilarput.

Kommunit kattunneranni siunniunneqartut ilaat tassaavoq qinikkat atorfilittallu angala-nerinut aningaasartuutikillisaasinnaanissaq. Taamaalilluta Qeqqata Kommuniani ataatsi-miititaliat kommunalbestyrelsilumi ataatsimiikkaangatta aallaqqaammulli isiginnaaru-tikkut oqarasuaatikkulluunniit ataatsimiissinnaaneq atorluartarparput, aammalu atorfilit-tanit taamatut attaveqatigiissinnaaneq pisariaqartutigit atorluarneqartarluni. Taamaattu-mik isiginnaarutikkut oqarasuaatikkulluunniit ataatsimiittarnerit ineriartortinneqarlua-rnissaat atorluarneqarnerunissaallu innersuussutigissavarput. Tamanna pitsaasunik misi-littagaqarfigaarput.

Aatsitassarsiornermi, uuliasiornermi aluminiumimillu aatsitsiviliorniarnermi avataanit suliarortunut akileraaruseeriaasissamik Naalakkersuisunit siunnersuutigineqartup kom-munit ataasiusumik nipeqarlutik akerliligaata kinguartinneqarnera iluarisimaarparput. Tassami kommunit nammineersinnaanerannik ilanngartuussiniarnerigaluaq akuersaar-neqarsinnaanngilluinnarpoq. Taamatut akileraaruseeriaaseq pilissagaluarpat kommunit ingerlatsiniarnerat innuttaasunillu kiffartuussiniarnerat equsoortinneqarujussuarsinnaa-voq, aamma ingerlatat kiffartuutassallu amerlippata aningaasartuutit amerliartortus-saammata. Taamatut naalakkersuisunit siunnersuuteqartoqarnera paasiuminaatseqaarput akueriuminaatsillugulu.

Akileraaruseriffik akiliisitsiniartarnerlu eqqarsaatigalugit akileraarutitigut isertitat kom-munit 2007-miilli malinnaaffigineqarsinnaajunnaarnerat ilungersunartuuvoq. Innut-taasut akiitsuisa annertusiartornerat maluginiarpavut. Kommunit pilersaarusiorsinnaa-nerannut taamatut aaqqiisimaneq akornutaangaatsiarpoq. Tamanna siornatigulli KANU-KOKA-mit kommuninillu uparuarneqartuaraluarpoq, maannakkulli sulii taamaalluni.

Naalakkersuisut sanaartugassanik isumalluarujussuarteriarlutik allanngortitsinerat ilaatigullu allanngortitsilerunarnerat ilungersunartorujussuarterit isigaarput. Sumiiffinni assigiinningsuni sanaartugassat pilersaarutigineqarsimagaluarterit unitsilluinnarneqarput, sumiiffinnilu sanaartorfissaagaluanu inuussutissarsiornermik equsoortitsineq ilungersunartoq maanna ersarissorujussuannngorsimavoq, ilaatigut suliaasaaleqinermik tunngaveqartumik. Taamatullu aalajangersimanerup kingunerisassai kommunerisatta kisimiilluni nammattariaqarpai.

Aalisakkanik piniagassanillu pisassiisarnermut tunngatillugu killiliivallaarsinnaanerup kommunit aningaasarsiornerannut ajornartorsiortitserujussuarternera aamma ilungersunartorujussuarterit isigaarput. Kommunini suliffissaaleqineq annertoorujussuarterit ilua'tungaanut saatinneqassappat sumiiffinni assigiinningsuni inuussutissarsiorneq pisassiilernermit qiviaqqaarneqartariaqarsoraarput. Nunaqarfii illoqarfiillu uummataaqattarnerinik ileqqoq unitsilluinnartariaqarsoraarput. Soorunami imminut illersorsinnaasumik aalisarnerup piniarnerullu ingerlanneqarnissaa soqutigisaraarput, tamannali sumiiffinni ilisimasaqartut peqatigalugit ingerlanneqartariaqarpoq.

Kommunit akisussaaffinnik tigusiniarnerata kinguarsarneqarneranut Naalakkersuisunit tunngavilersuutigineqartoq akuersaaruminaatseqaarput. Oqartussaaffinnik tigusinissamut piareeqqalluta ilisimatitsisareerpugut, tunniussinerup aningaasartassai illersorneqarsinnaasumik ilaatinneqassappata. Kommunimi sulisutta pikkorissut ikaarsaariarnermi ataatsimiititaliap ingerlaneratali nalaani akisussaaffimmik annertunerusumik tigusinissartik piareersimaffigilereerpaat, aammalu Qeqqata Kommuniani qinikkat tamanna siunertaralugu piareersareersimallutik. Taamaattumik naalakkersuisut kinguarteritsiniarnermik siunniussaqaarsimarpalunnerat paasiuminaatseqaarput. Aaqqissuusseqqinnerup siunertaata ilaannakorlugu ingerlanneqarnissaa Naalakkersuisunit siunniunneqarsimappat, piffissaanngilluinnartukkullu kommuninut ataatsimoortumik tapiissutit ikililernerqarmata, tamaanna suleqatiserinninnertut taasinnaanngilarput.

Kommunit kattussunnerannut tunngatillugu kommunini sulisut nersorneqartariaqarput qutsavigineqarlutillu, suliaq annertoq suliarimmassuk. Kommunit kattussunnerat, suliaq imaannaanngitsaq, suliaq, maannamullu atorfillit pisinnaasaasa qanoq atsiginerat suliap inissikkiarternerata takutippaa. Suliaq suliaq naammassinnigilaq – akisussaaffiit Namminersorlutik Oqartussat tigummisaat nussorneqarpat sinaakkutaasut atorlugit innuttaasut pitsaasumik sukkasuumillu sullinneqalersinnaanissaat qilanaareqarput. Nunami namminermi pissutsinut Naalakkersuisup oqaaseqarnermini suleqatiserinninnera nuannaarutigaaarput. Kisiannili oqaatigerusupparput suleqatigiittoqassappat peqatigiilluni siunnerfilimmik ingerlaqatigiittoqartariaqarmat. Illua'tungaannaani aalajangersariikkanik ingerlatsisoqaannartoqarsinnaanngilaq.

Taamatut oqaaseqarluta Qeqqata Kommunianit KANUKOKA-mi siulersuisut nalunaarutaat tusaatissatut tiguarput. Aammalu oqaatsit ilumoortut Qaasuitsup Kommunianit saqqummiunneqartut isumaqatigaavut.

Siulittaasup siulersuisut nalunaarutaata ilassilluarneqarnera qujassutigaa. Oqaatigaa oqaatsit Naalakkersuisunit tunngatinneqartut soorunami akisinnaagagit. Aallartitat ataatsimiinnerat naammassisimatsiariarpat Naalakkersuisut siulittaasuat Kuupik Kleist oqalugiassamaarpoq, tamatumalu kingorna Naalakkersuisunit ilaasortat arlallit peqa-

taaffigisaannik ataatsimiittoqassaaq. Tassani apeqqutit Namminersorlutik Oqartussat susassaqarfigisaat qaqqinneqarsinnaapput.

Suliassaqarfinnik tigusinissaq kinguartinneqaraluartoq piareersarnej ingerlanneqaan-nartussaavoq, Naalakkersuisunullu attaveqarneq nukittorsarniarneqassaaq kommunit kattuffiata siunnersuuteqarneratut aqutsisoqatigiinnik pilersitsinikkut.

Neriorsuutigaa akileraaruserinerup akiliisitsiniartarnerullu qitiusumit ingerlanneqalerne-rata kingorna pissutsit naammaginangitsut kissaatigineqartutut sakkortunerusumik ma-littarineqassasut. Kiisalu Kimik IT-ip taarsiissutaasa sumut atorineqarnissaannik naliler-sueqqinnissamik Qaasuitsup Kommuniata kissaatigisaa siulersuisut ingerlateqqikku-maarpaat.

Aqutsisup apeqqutigaa siulersuisut nalunaarutaat akuerineqarsinnaanersoq. Taasisin-naatitaasut 20-usut tamarmik akuersipput.

Imm. 5: KANUKOKA-p politikikkut allaffissornikkullu aaqqis-suunneqarnerata allannguutissaanik siunnersuutit

Ullormut oqaluuserisassamut tunngaviupput siunnersuutit a Kommune Kujallermit, b Kommuneqarfik Sermersuumit, c Qaasuitsup Kommunianit aamma d Qeqqata Kom-munianit – nassuiarneqartut aallartitat quppersagaanni kalaallisut *qupp. 48-50*-imi qal-lunaatullu *qupp. 42-43*-mi.

Siunnersuutit oqaluuserineqarneranni Kommune Kujalliup borgmesterit siulersuisuu-nissaannik paarlakaallutillu siulittaasuusarnissaannik siunnersuutini (siunnersuut 5 a, immikkoortoq 1), kommuninit allanit taama isikkoqartillugu aamma isumaqatigine-qanngitsoq, tunuartaippaa. Qeqqatalu Kommuniata KANUKOKA-mut aningaasaliissutit 2011-miit 20 procentinik ikilineqarnissaannik siunnersuutini suleqatigiissitamut piler-sinneqartussatut tamanit isumaqatigiissutigineqartumut isummerfigisassanngortippaa.

Kommune Kujalliup oqaaseqartuata ilisimatitsissutigaa siunnersuutimik 5 a-p immik-koortuani 2-mi suligasuartussanik suleqatigiissitaliornissamik siunnersuutertik tunnga-vigalugu Kommuneqarfik Sermersuup siunnersuutaa 5 b tapersorsinnaallugu.

Kommunit allat aallartitaasa oqaaseqartuata aamma tamarmik siunnersuut 5 b taperser-sorpaat – erseqqissaataanerusunik oqaaseqarfigalugu. Isumaqatigiissutigineqarporli su-liassaq siunnersuutit 5 a imm. 2 aamma 5 b ataatsimut aallaavigalugit ingerlateqqinne-qassasoq.

Taamaattorli Kommuneqarfik Sermersuup aallartitaasa oqaaseqartuata kissaatigaa siun-nersuut 5 b-mi piffissaliussaq, ”2010-p naannginnerani”, allanngortinneqassasoq imaa-lillugu: ”2010-mi oktobari naatinngu”. Tamanna akerlilernerneqanngilaq.

Taamaallitut KANUKOKA-p siulersuisui suleqatigiissitalioqqunearput KANUKO-KA-p aaqqissuussanerata allannguutissaanik siunnersuusiorussanik, siunnersuutaallu

aalajangiiffigisassanngorlugit saqqummiunneqassapput 2010-mi oktobari naatinnagu aallartitat immikkut ittumik ataatsimiinnissaanni.

Imm. 6: KANUKOKA-p malittarisassaanut allannguutissatut siunnersuutit

Pineqartut tassaapput aallartitat ataatsimiinneranni oqaluuserisassatut siunnersuutininik tunniussereersimaffissap kinguartinneqarnissaa (6 a), KANUKOKA-mut aallartitat qinikkatut marloqiusamik inissisimaffeqannginnissaat, taamalu Inatsisartunut, Naalakkersuisunut Folketingimullu ilaasortaannginnissaat (6 b) aamma malittarisassat oqaasertamikku Namminersorneq pillugu inatsimmut naleqqussarneqarnissaa (6 c). Siunnersuutit nassuiarneqarput aallartitat quppersagaanni kalaallisut *qupp. 52-54*-imi qallunaatullu *qupp. 46-47*-mi.

Allannguutissatut siunnersuutit akuerineqarput.

Imm. 7: Kattuffiup 2009-mut naatsorsuutaasa akuerineqarnerat

Naatsorsuutit pillugit paasissutissat aallartitat quppersagaanni atuarneqarsinnaapput kalaallisut *qupp. 55-67*-imi qallunaatullu *qupp. 48-59*-imi.

Naatsorsuutit akuerineqarput – taamaattoq Qeqqata Kommuniarinit kissaatigineqarluni KANUKOKA-p nammineq aningaasaataasa ilaat Kimik IT-ip eqqartuussisutigoortumik taarsiissutaanit pisut aalajangiunneqareersutut økonomisystemitaarnissamut atorineqartik ("Oqimaatigiissitsinerup" ataani taaneqartutut) taarsiullugu ataatsimoorussamik qarasaasiaqarnermut suliniutinut atorineqassasut.

Imm. 8: Kattuffiup 2011-mut missingersuutai

2011-mut missingersuutininik takussutissat aallartitat quppersagaanni saqqummiunneqarput *qupp. 68*-imi "pisarneq malillugu" taavalu *qupp. 72*-imi "periarfissaq alla". Periarfissaq alla suliarineqarsimavoq ilaasortaanermut akiliutit 20 procentinik ikilineqarnissaannik Qeqqata Kommuniata siunnersuutaa eqqarsaatigalugu.

Kommune Kujalliup aamma Kommuneqarfik Sermersuup aallartitaasa pisarneq malillugu missingersuusiat tunngaviatigut akueraat, kisianni immikkut ittumik aallartitat ataatsimiinnissaannut aalajangivinnissaq utaqqiseqqullugu, taamanikkussamut naleqqussaasoqassamat. Qeqqata Kommuniata aallartitaasa missingersuusiat akueriumanngilaat, naatsorsuutigalugu immikkut ittumik ataatsimiinnissamut nutaamik missingersuusiortoqassasooq. Qaasuitsup Kommuniata aallartitaasa inassutigaat missingersuusiat

pillugit aalajangiinissaq aallartitat immikkut ittumik ataatsimiinnissaannut kinguartinneqassasoq.

Aqutsisoq inerniliivoq 2011-mut missingersuutitik aalajangiinissaq aallartitat immikkut ittumik ataatsimiinnissaannut kinguartinneqassasoq.

Imm. 8: Tamalaat

Taasassaqartoqanngilaq. **Siulittaasoq** qujavoq aallartitat ataatsimiinnerat torersumik, nuannersumik ataqeqatigiiffiusumillu ingerlanneqarmat – naak avissaartuutipajaartoqarneranik kommunit pillugit oqartoqartarsimagaluartoq.

Oqarpoq kattuffiup siunissami qanoq aaqqissuussaanissaa pillugu aallartitat immikkut ataatsimiinnissaannik aalajangerneq immi toqqissiallannartuusoq, kattuffik pillugu oqallittoqarsimaqimmat.

Imaqarniliamut ilanngussat

Ilanngussaq 1: Borgmester Jess Svanep aallartitat ataatsimiinnerata ammarneqarnerani tikilluaqqussutaa (qupp. 14)

Ilanngussaq 2: Nunami namminermi pissutsinut naalakkersuisup Anthon Frederiksenip Naalakkersuisut sinnerlugit oqalugiaataa (qupp. 15)

Ilanngussaq 3: KANUKOKA-p siulittaasuata Enok Sandgreenip oqaasiinnartigut nalunaarutaa (qupp. 18)

Ilanngussaq 1: Borgmester Jess Svanep aallartitat ataatsimiinnerata ammarneqarnerani tikilluaqqussutaa

Nuannaarutigaaqa Qaasuitsup Kommunia sinnerlugu kommunit kattuffiata siulersuisui, aallartitat, alaatinaattut immikkullu aggersarneqarsimasut maanga Ilulissanut tikilluaqqusinnaagakkit.

Kommuni sisamaannangorluta kattunnitsinniit ukioq ataaseq affarlu qaangiutilerput. Sorpasuit taajungikkaluarlugit oqaatigerusuppara kattunnermiit misilinneqarneq sakkortuujusima-soq. Ullut tamaasa kommunip nutaap iluatsinnissaanut sorsuuteqarluta sulivugut.

Inuit ulluinnarni sungiusimasimasaat allanngorput. Innuttaasunit ujjartorneqartartut pingaarnarpaat tassaapput qinikkanik minnerunngittumillu borgmesterimik naapitaqartarnerup ajornarnerulernera. Nipituuliutiginngisarput tassaavoq inuit kiffartuunneqarneranni assigiikkunnaarsimaqisuni nalimmassaanerit ilimagisamit annertunerusut ingerlakkatsigit.

Aningaasatigut inissisimanerput qiviassagaanni Namminersorlutik Oqartussat kivitseqataaniarpallaarsimanninnerat oqaatiginngitsoorneqarsinnaanngilaq. Isumaqarluinnarpunga oqaloqati-giinnivut pitsaanerumik qanilaarnerumillu ingerlattariaqarivut.

Qaasuitsup Kommunia angivallaartutut oqaatiginiarneqartarpoq. Ilumoorpoq angisoorsuuvoq. Nunarsuarmi kommunit annersarivaat. Marlunngorlugu avinneqarsinnaanera eqqartorniarnearpoq. Marlunngorlugu avikkaanni ajornartorsiutit qaangerneqassanerlutik? Uanga isumaqarpunga TASSAQA!

Imami ingerlarsortigilereerpugut sorpassuartigut ilusinikkiartulereerluni, tamannalu unitsinneqassappat sorpassuartigut unittoormik kinguneqarsinnaavoq.

Kommunit nutaajoqaagut, tamattali takorluukkatsinniippoq nunatsinni kommunit najorumnarnersaat pilersissallutigu.

Kommunini silaannaap allanngoriartornera oqallisigivallaanngilarput. Qaasuitsup kommuniani ulluinnatsinni silaannaap allanngoriartornera initoorujussuuvoq. Inuuniutitta pingaarnersaat assigiinngitsorpassuartigut sunnerpaa. Siunissarlu ungasinnerusoq isigalugu pilersaarusiornissatsinni ineriartortitsinissatsinnilu eqqummaariffigeqqissaartariaqarparput.

Aatsitassarsiorneq oliasiornerlu Qaasuitsup Kommuniani annertuumik aallunneqaleruttorpoq. Tamanna uatsinnut aammalu nunatta sinneranut annertuumik sunniuteqarsinnaavoq. Misissuinerit misiliillunilu qillerinerit kinguneqarluassappata ulluinnarni inuunitsinnik annertuumik allannguisinnaavoq. Uninngaannarluta utaqqiinnannginnissaq siunertaralugu piareersarfissanik assigiinngitsunik kommunit allat peqatigalugit ilinniartitaanikkut paasissutisseeqatigiinnikkullu ingerlatsilereernikuuvugut. Aatsitassarsiornerulli aamma an-nertuumik kingunerlussinnaaneri Mexico-mi ajutoornersuup takutippaa. Taamaattumik pingaaruteqarpoq avatangiisitta innuttaasullu siunissaat eqqarsaatigalugit sillimaniarnerup tamatigut salliutinissaa.

Pinngortitarsuaq inuuffippat pikkunartorsuuvoq, ullullu makku avannaani alianaassutsimikkut nallerneqarsinnaanngitsutullusooq illutik atuupput.

Tikilluaqqussutitut Qaasuitsup Kommunia sinnerlugu Ilulissani Erinarsoqatigiinnut atoqqullugu kissaatigisimavara "Pinngortitarsuaq inuuffippat".

Ilanngussaq 2: Nunami namminermit pissutsinut naalackersuisup Anthon Frederiksenip Naalackersuisut sinnerlugit oqalugiaataa

Siulittaasoq, siulersuisunut ilaasortat, qaaqqusat arnat angutillu.

Naalackersuisut sinnerlugit qaaqqussutissinnut qujanaq. Nuannaarutigaa aallartitat ataatsimiinnerannut peqataasinnaangama. Naalackersuisuniit neriuutingaarput ataatsimiinneq tamatsinnut pissarsiffiulluarumaartoq.

Naalackersuisuni naatsorsuutigaarput neriuutigalugulu suleqatigiinnerit pitsaannerusut angusarqarfiulluarnerusullu ataatsimoorluta suliassat unammilligassallu aallartinneqareersut ingerlateqqinneqarnissaat pitsaannerusumik nanginneqassasut, taakkununga soorunami ilaallutik suliassaqarfinni ataatsimoortumik kivitseqatigiinneq aamma suliassanik avitseqatigiinneq, kiisalu qanoq ililluta avatangiisit illersorneqarnissaat qulakkeerniarlugu siunissami eqqagassalerinnermut tunngasut naammassiniarneqassanersut ilanngullugit.

Inatsisartut upernaakkut ataatsimiinnerat maanna naammassisimalerpoq. Suliassat amerlasuut kommuninut pingaarutillit oqaluuserineqarsimapput. Nalunngisassitut Naalackersuisut sinnerlugit Kommuninut nassuiaat kommuninut tusarniutigineqarnikuuvoq. Nassuiaammi tassani suliassat unammillernartut arlallit ersarissarneqarput kommunit sulinerminni ilannguttariaqagaatut nassuiaammi taaneqartumik ”misissuinermit” tassa aqqissuusseqqinnerup komminut sunniutigisimasaanik pisarialimmik aqqiiniuteqarnissamik siunertalimmik.

Kommunit nassuiaammut qisuariaataat Naalackersuisut nuannaarutigaat aamma Naalackersuisuni piareersimavugut akissutitut allakkat oqaloqatigiissutiginnissaannut..

Naluneqanngitsutut nassuiaat Inatsisartuni oqaluuserineqarpoq partiillu tamarmiusut isummatik oqaaseqaatitillu saqqummiuppaat taakkualu aamma suliap nanginnerani ilanngullugit oqaluuserineqarumaarput.

Naalackersuisut suliamut tunngatillugu unammillernartut tamaasa ilanngullugit oqallisigerusuppaat aamma oqallinnerup pitsaasup Naalackersuisut misigisimasaattut kommunit Naalackersuisullu akornanni nanginnissaa eqqarsaatigalugu.

Naalackersuisut isumaqarput innuttaasut katitigaanerata allanngoriartornerat ukiuni aggersuni kommuninut annertuumik sunniuteqarsinnaasoq. Kommunit ilaat inuttaqqassutsimikkut ikileri-assanganneqarput. Kommunini tamani utoqqaat amerleriarnissaat ilimagineqarpoq. Kommunit ilaanni inuusuttut ikileriarnissaat ilimagineqarpoq. Kommuninilu allani illoqarfinnut anginerusunut annertuumik nutsertoqarluni. Kommunini nalinginnaasumik nunaqarfinniit illoqarfinnut nutsertoqarpoq ilaatigullu akerlianik pisoqarluni. Nunaqarfiit ilaat alliarporput kisianni nunaqarfinni amerlasuuni innuttaasut ikiliartorput. Ineriartorneq tamanna kommuninut annertoqisumik kinguneqarsinnaavoq.

Ukiut marluk qaangiupput kommuninut kingullermik qinersisoqarmat. Kommunalbestyrelsit allattoqarfiilu ilungersorlutik suliap annertoq kommunit 18-it kommuninut sisamanut kattsuuppaat aammalu nunaqarfinni aqutsisutoqqat 56-it kattullugit nunaqarfinni aqutsisut 26-it utuuttussanngorlugit. Isertuunneqassanngilaq suliap annertugaluqisoq ilaatigut ajornartorsior-tortarmat pilersaarutaagaluartullu ilaat maannamut angumerineqanngitsoormata.

Uparuaasinnaaneq kikkulluunniit pisinnaatitaaffigaat aamma tamanna killilersorneqarsinnaanngilaq killilersorneqassananilu, kisianni nukiit piffissallu suleqatigiinnerunissamut atorneqarne-

KANUKOKA-mut aallartitat ataatsimiinnerat 19. - 20. maaji 2010
IMAQARNILIAQ

runissaat pingaernerutittariaqaripput Naalakkersuisuni isumaqarpugut. Tamannalu aamma matumuuna kaammattuutingaarput.

Taamaattumik Naalakkersuisut isumaqarput, maannamut suliassat nammatassallu agguarneqarneri kommunit peqatigilluinnarlugit oqaluuserineqaqqittariaqartut. Taamaammat Naalakkersuisut isumaqataapput politikikkut allaffissornikkullu aqutsisussanik pilersitsinissamut taamaasiluni piviusorsiornerusumik piffissamullu naleqqunerusumik sulisoqarsinnaaqqullugu, soorlu tamanna tusarniaanermi akissutini ersersinneqartut ilagigaat.

Kommuninut nassuiaat, kommunit ingerlatsinerannut misissueqqinnissamut aallarniutaassutut isigineqartariaqarpoq, suliassanik pitsaanerusumik suliarinnittarnermik kinguneqartitsinissamut aamma innuttaasut pitsaanerusumik sullinneqarnissaat anguniarlugu aningaasaliissutaa-simasut tunngavialugit.

Naalakkersuisut maluginiarpaat saqqummiussaqaartoqarsimammat kommunit suli ullormikkornit annertunerusumik nammineerlutik suliffeqarfinnik aallartitsiniartunut aningaasanik annikitsumik atukkiinikkut innuttaasunut piumassusilinnut tapersiisoqartarnissaanut. Tassunga tunngatilugu oqaatigineqassaaq, kommunit ullumikkut inatsisinik tunngaveqarlutik periarfissaqareermata nammineerlutik suliffeqarfinnik aallartitsiniartunut tapersiinissamut.

Inatsit maanna atuuttoq kommunit inuussutissarsiutinut ineriartortitsinissamut aningaasaliisinaanerannut periarfissaq killilimmik ullumikkut atorneqarsinnaavoq, tassa annikitsumik atortitsinikkut. Ullumikkut inatsimmi piumasaqaataavoq kommunit tapiissappata imaluunniit qularnaveeqqusiissappata suliffeqarfik nunatsinni suliffeqarfiit nalunaarsorsimaffianni (GER) ilaasariaqartoq. Tamanna ilaatigut inuusuttunut suliffinnik aallartitsiniartunut ajornartorsiutaasarsimavoq.

Taamaammat inatsisip naleqqussarneqarsinnaanera aammalu pisariaqartitsisunut naapertuunerusumik aqqiivigineqarsinnaaneranut kommuninut aamma oqaloqatigiissutigineqarsinnaanera Naalakkersuisuniit piareersimaffigaarput.

Kommunit arlaatigut annikitsumik atortitsisarnermik aqqissuussinermik aallartitsissagaluar-pata taava suli aallaaviusariaqarpoq kommunip tapiissutitut ingerlatai suliffeqarfinnut ingerla-reersunut unammilleqatigiinneq eqqarsaatigalugu innarliissanngimmata.

Naalakkersuisut ilaatigut oqaluuseriumasaasa ilagaat kommunini eqqagassalerineq pillugu pilersaarutip aningaasalersorneqarnissaa. Naalakkersuisut pingaarutilittut aamma isigaat avatangiisinut tunngasut pillugit suleqatiginnerunissarput.

Taamaattumik Naalakkersuisut iluarisimaarpaat qaammatikkaartumik KANUKOKA'p Naalakkersuisullu akornanni ataatsimeeqatigiittarnerit ingerlanneqarmata.

Ataatsimiinnerni taakkunani ilaatigut eqqartorsimavarput eqqagassalerineq pillugu pilersaarutip ingerlateqqinneqarnissaa. Paasivara kommunit ilaasa missingersuutiminni eqqagassalerinermut pilersaarutinut suliassat ingerlannissaannut 50 % tikillugu aningaasanik immikkoortitsisimasut aamma Naalakkersuisuisuni taakku pillugit suliaqarpugut, taamaasilluni suliassat taakku anner-tuut oqimaattullu sapinngisamik piaartumik ataatsimoorullugit ingerlateqqissinnaaqqullugit. Naalakkersuisut piareersimapput piviusorsiornermik suliassap oqallisiginissaanut.

Naalakkersuisut naatsorsuutigaat taakku saniatigut kiaap sinneruttup atorluarneqarnerulernis-saa pillugu suliamik nangitsinissartik.

KANUKOKA-mut aallartitat ataatsimiinnerat 19. - 20. maaji 2010
IMAQARNILIAQ

Naalakersuisuisuni suleqatigiinnerup pitsaasup nanginnissanut qilanaarpugut aamma suliasanik nussuinissap naammassineqarnissaa aqqissusseqqinnerullu eqaannerusumik ingerlanissaa anguneqarsinnaajumaartoq neriutugalugu.

Ilanngussaq 3: KANUKOKA-p siulittaasuata Enok Sandgreenip oqaasiinnartigut nalunaarutaa

Kommunit nukittuut – innuttaasut pillugit

Oqartoqartarpoq inuiaqatigiit nukittuut angujumagutsigit taava ilaqutariit nukittorsartariaqarivut. Tamanna ilumoororinarluinnarpoq. Tassami inuiaqatigiit ilaqutariinnik ataasiakkaanik katitigaapput. Ilaqutariillu ataasiakkaat qajannaappata soorunami inuiaqatigiit ataatsimoorlutik qajannaannerussapput isumannannginnerullutillu – ulluni atugarissaarfiusuniinnaanngitsoq, aammali ulluni ajortuni, perluit nalaanni.

Assiliaq taanna inuiaqatigiit ingerlanneqarnerannut aqqissugaanerannullu tunngatillugu aamma atorsinnaavarput. Kommunit nukittuppata taava aamma inuiaat ataatsimut isigalugit nukittunerussapput isumannannginnerullutillu.

Taamaalillutik aamma Namminersorlutik Oqartussat nukittunerussapput kommunit nukittuppata! Pingaarnersorli aajuna: **Kommunit nukittuut** pisariaqartippavut **innuttaasut pillugit** – aaqqissuussaannermik iluarsaaqqinnermi kommunillu kattunneranni tamanna siunertarpiaammat.

- Kommunivut nukittuppata atugarissaarneq tamatta kissaatigisarput angujuminartinne-russavarput attackuminartinnerullugulu.
- Kommunivut nukittuppata utoqqarnik meeqqanillu tungiuineq isumannaannerusumik pitsaannerusumillu ingerlassinnaavarput.
- Kommunivut nukittuppata atuartunik, innarluutilinnik innuttaaqatitsitsinnillu sanngiinnerusunik taamaattumillu immikkut isumagisarialinnik tungiuinerput isumannaannerusumik ingerlassinnaavarput.
- Minnerunngitsumillu: Kommunivut nukittuppata innuttaasunik sullissineq ataatsimut isigalugu pitsaannerusumik isumannaannerusumillu ingerlassinnaavarput.

Taamaattumik-una aamma kommuninut ataatsimoortumik tapiissutit Namminersorlutik Oqartussanit ikililerniarneqalermata kommunit tungaannit nikussaartugut oqarluta tamanna isumatsaarnerrunngitsoq aaqqissuussaannermillu iluarsaaqqinnermi isummanut tunngaviusunut iliuuseriniakkanullu ataqatigiiaartunut naapertuutinngitsoq.

Ikililerinermut tamatumunnga kommunit akerliliinerat akisussaaqataarusunnginnermik nammaqataarusunnginnermillu tunngaveqanngilaq – tunngaveqarporli aaqqissuussaannermik iluarsaaqqinnerup aatsaat aallartisaleruttortup iluatsilluarnissaanik qamannga pisumik kissaateqarnermik. Tamanna uterfigeqqissavarput.

Siulersuisut allakkatigut nalunaarutaat qaammatip ataatsip matuma sionatigut kommunit kattuffimmuut aallartitatut toqqagaannut nassiunneqarsimasoq, aammalu kattuffiup nittartagaani taamaneriilli saqqumitinneqarsimasoq, matumuuna innersuussutigissavara – aallartitat qupper-sagaanni qupperneq 8-mi aallartittoq.

Nalunaarummi tassani suliaasaqarfinni assigiinngitsuni ukiumi qaangiuttumi KANUKOKA-p susassaqaqfigisimasai suliaasaqarfinnut nalinginnaasunut immikkoortiterlugit allaaserineqarput – isumagininnermi peqqinnissamilu, atuarfeqarnermi ilinniartitaanermilu, sulisoqarnermi akis-

KANUKOKA-mut aallartitat ataatsimiinnerat 19. - 20. maaji 2010
IMAQARNILIAQ

sarsiaqartitsinermilu, teknikkeqarnermi avatangiisilerinermilu, minnerunngitsumillu aningaasaqarnermi.

Oqalugiaat manna siulersuisut nalunaarutaannik tamatuminnnga saqqummiussissutaavoq, nalunaarutillu saqqummiunneqarnerata kingorna pisimasut tunngavigalugit nalunaarummut nangitsissutaalluni.

Siulersuisut allakkatigut nalunaarutaat pisarnertut sorpassuarnik imaqaraluartoq sisamatigut pingaarnernik oqariartuuteqarfiusutut taasariaqarpoq: 1) Kommunit kattunnerata kingorna ukiumik siullermik nalilersuiffiugami, 2) kommunit suliassaqarfinnik tigusinissaannut piareersarnermi killiffiusumik ilisimatitsiffiugami, 3) kommunit aningaasaqarnerat pillugu ilisimasariaqakkanik saqqummiiffiugami kiisalu 4) KANUKOKA-p piunera aaqqissugaaneralu pillugit isummanik tunngaviusunik nalunaaruteqarfugami.

Taakkua ilaat marlussuit matumuuna sammeqqilaarusuppakka, tassa suliassaqarfinnik tigusinissaq aningaasaqarnerlu. Aammali kommunit kattuffiata aaqqissugaanera taasaqarfigeqqilaa-rusunngitsusunngilaq, aalajangiiffigisassatut siunnersuutit pingaarnertit tassunga tunngassu-teqarmata.

Soorlu siulersuisut nalunaarutaanni taaneqareersoq suliassaqarfiit aasaru juulip aallaqqaataani Namminersorlutik Oqartussanit kommuninut nuunneqartussatut piareersarneqaraluartut tassaapput innarluutilinnik isumaginninneq aamma PPR (tassa perorsaanikkut tarnillu pissusiisigut siunnersuisarfeqarneq) annertusisamillu immikkut ittumik atuartitsineq.

PPR annertusisamillu immikkut ittumik ilinniartitsinerit tiguneqarnissaat maannakkorpiaq suli piuviusunngortussatut piareersarneqarpoq, aningaasartaanullu tunngasut kommuninut juunip arfineq-aappaat akissuteqarfissatut killigitillugu tusarniutigineqarlutik.

Innarluutilinnut isumaginninnerup akisussaaffigilerlugu tiguneqarnissaa juulip aallaqqaataanut pisussatut pilersaarutaanikuugaluartoq qanittuklut Inatsisartuni januaarip aallaqqaataani 2011-mi pisussanngorlugu aalajangerneqarpoq. Suliassaqarfiup juulip aallaqqaataani tigusinissaraluaata kinguartinneqarnera aningaasatigut tunngavissat tamakkiisumik qulaajarneqarsimannginnerannik pissuteqarpoq.

Suliassaqarfiup tiguneqarnissaata kinguartinneqarnera ajuusaarnarpoq pisariaqarsimallunili. Naalackersuisoqarfiit suliassaqarfinnik tunniussisussat siunissami piareersaaqataanerata pitsa-nerusariaqarpoq, taamaattumillu siulersuisuni iluarisimaarparput Inatsisartut kinguartitsinerminni pingaartimmassuk suliassaqarfinnik nuussinissaq sioqqullugu kommunit suliassaqarfimmik tigusinerminni aningaasatigut atugassaat piffissaagallartillugu isumaqatigiinniutigineqartassasut.

Tassami taasariaqarpoq innarluutilinnik isumaginninnerup tigusinissaanut tunngatillugu paasisutissat pisariaqartinneqartut amigaatigineqartullu Isumaginninnermut Naalackersuisoqarfimmit utaqqineqartuarsimammata, pingaartumik aningaasanut tunngasut, tamannalu piareersaanermut annertuumik kinguarsaataasimammata.

Pilersaarutaasimagaluarpoq suleriesissatut siunnersuutit taakkulu tunuliaqtaat kommunit isumaginninnermut ataatsimiititaliaasa siulittaasuisa, isumaginninnermi pisortat, kommunaldi-rektørit kiisalu KANUKOKA-p siulersuisuisa akornanni oqallisigineqarnissaat siunertaralugu ataatsimeeqatigiinnissami 22. aprili 2010 Nuummi pisussami saqqummiunneqassasut. Tamatumata kinguninnguatigut borgmesterit KANUKOKA-llu siulersuisuisa Naalackersuisunik ataatsimeeqateqarnissaat aamma pilersaarutaagaluarpoq.

KANUKOKA-mut aallartitat ataatsimiinnerat 19. - 20. maaji 2010
IMAQARNILIAQ

Naluneqanngitsutulli ataatsimiinnissat tamarmik ajoraluartumik taamaatiinnarneqartariaqarsi-mapput Islandimi qaqqap innermik anitsisup pujua pissutigalugu. Timmisartut angalasinnaaqqi-lermata ataatsimiinnissamik nutaamik KANUKOKA aqqissuussiniarsimagaluarpoq, ajoralu-artumik iluatsinngitsumik. Ukiamut ataatsimiinnissaq piviusunngortinniarneqassaaq, tamatu-muunakkut aamma neriuutigaarput aningaasartai ilanngullugit nalilersuinissat imaqarsin-naajumaartut.

Siulersuisut allakkatigut nalunaarutaata naammassereernerani nassutereerneranilu pisut pi-ngaaruteqartut ilagaat ”Kommunit pillugit nassuiaatip” tusarniutigineqarneranut kommunit ataatsimoorlutik akissusiornerat.

Naalackersuisut taamatut nassuiaasiortitsisimanerat soorunami qujarunnarpoq, paasinarporlu piffissami maanna atukkatsinni taamatut nalunaarusiornissap pisariaqartinneqarnera. Nassui-aatip tusarniutigineqarnera iluatsillugu kommunit arlalitsigut pingaartitaminnik ilisimatitsissu-teqarput, nassuiaatip imarisaanik uparuagaqarlutik aqqissuussaannermillu iluarsaaqqinnerup in-gerlariaqqinnissaani aqutsinermut iluaqutissamik siunnersuuteqarlutik.

Naalackersuisut tungaanit oqaatigineqarsimavoq isumaliutissiissutip aqqissuussaannermik iluarsaaqqinnermut kommunillu kattunnerannut tunngaviusup saqqummiunneqarneraniit ukiut tallimannugulermata pisariaqartoq inassuteqaatit Namminersorlutik Oqartussat kommunillu akornanni suliaassanik agguataarinnermut tunngaviusut politikkikkut oqaluusereqqissallugit.

Tamatumunnga isumaqataaginnarsinnaavugut, tassa suliniutit aallartinneqarsimasat minnerun-ngitsumik inuiaqatigiinnut taama pingaaruteqatigitillugit akuttunngitsumik misissoqqittariaqar-tarmata.

Naalackersuisooqatigiit aqqissuussaannermik iluarsaaqqinneq qitiusumit isigalugu nalilersueq-qinniarnerat ajunngilluinnarpoq.

Aamma uagut kommunit tungaanit taamaaliussaagut. Eqaatsumik periaaseqarluta taamaalius-saagut innuttaasunut ajunngitsussaq pingaarnerutillugu.

Naalackersuisunulli erseqqissartariaqarsorinarpoq tunngaviit, naleqartitat piumasarisallu kom-munit pisortat suliaasaqarfiisa aqqissuussaannerannik iluarsaaqqinnissamut, aamma kommunit kattunissaannut, peqataarusunnerminnut tunngavigisimasaat aalajangiusimagatsigit. Tamatu-mani apeqqutaanngilaq Aqqissuussaannermut isumalioqatigiissitat isumaliutissiissutaata ukioq manna ukiunik tallimanik pisoqaassuseqalertussaana. Aammami kommunit kattunnerannit taamaallaat ukioq ataaseq qaammatillu sisamat qaangiupput. Suli aallartisarpuq, kisianni aala-jangiusimavarput suliaasaqarfinnik Namminersorlutik Oqartussanit kommuninut nuussinissaq siunertaq naapertorlugu piaartumik naammassineqassasoq.

Aqqissuussaannermik iluarsaaqqinneq qitiusumit oqartussat kommunillu suleqatigiissutissarim-massuk suliap siumukarfiunissaa ataqatigiissumillu ingerlanneqarnissaa illua'tungeriinnit isu-magineqartariaqarpoq. Taamaattumik Naalackersuisut kommunit pillugit nassuiaataata tusar-niutigineqarneranut akissutitsinni siunnersuutigaarput allaffissornikkut aqutsisoqatigiinnik ator-filinnik Namminersorlutik Oqartussanit kommuninillu pisunik pilersitsisoqassasoq, taamatullu aamma politikkikkut aqutsisoqatigiinnik pilersitsisoqassasoq naalackersuisut siulittaasuata, nu-nami namminermit pissutsinut naalackersuisup, KANUKOKA-p siulittaasuata aamma borg-mesterit ilaata ataatsip ilaasortaaffigisaannik.

Aqutsinermi periaaseq taanna iluaqutaasumik atorneqarsimavoq kommunit kattunnissaasa tun-gaannut. Atoqqinneqarsinnaavorlu aqqissuussaannermik iluarsaaqqinnerup ilaata pinngitsoor-neqarsinnaanngitsup, suliaasaqarfinnik nuussinissap, ataavartumik ataqatigiissumillu ingerlan-neqarnissaa qulakkeerumallugu.

KANUKOKA-mut aallartitat ataatsimiinnerat 19. - 20. maaji 2010
IMAQARNILIAQ

Oqaatigereerpara Naalackersuisut kommunit pillugit taamatut nassuiaasiortitsisimanerat soorunami qujarunnartoq, tassa piffissami maanna atukkatsinni suliaasaqarfinnik agguataareqqinniarfiusumi taamatut *paasissutissanik inerniliinernillu tutsuiginartunik* tunngaveqartariaqaratta.

Tamanna eqqarsaatigalugu nassuiaasiaq arlalitsigut pakatsinartoqarpoq sakkortuumillu isorisariaqarluni.

Soorlu nassuiaammi aningaasaqarnerup eqqartorneqarnerani ima inerniliisoqarpoq: kommunit isertitaat piffissami ukiuni 2000-2010-mi Namminersorlutik Oqartussat isertitaannit amerliartornerusimasut. Taamaattumillugooq aamma kommuninut ataatsimoortumik tapiissutit 30 mio. kr.-inik ikililerneqarnerat pissusissamisoorpoq!

Taama naatsorsuineri ukioq 2008 ilanngullugu naatsorsuutit pigineqartut qaavatigullu ukiunut 2009-mut 2010-mullu missingersuutit toqqammavigineqarsimapput. Naatsorsuineri toqqammavissarsiornermi akileraarutitigut isertitat inaarutaasumik naleqqussarneqartarneri aaqqiivigineqartarnerisalu kingusinaarujussuarterneri eqqarsaatigineqarsimangillat.

Tamatuma saniatigut nalunaarusiami inerniliinerit piffissanik aalajangersimasunik tunngaveqarput. Taamatuttaaq kommunit isertitaat tamakkiisumik iluarsineqartarsimagunangillat soorlu tapiissutit pillugit maleruagassiat allanngorarneri, suliaasiisutit allanngorarneri, pisortat suliasaqarfiisa akornanni suliaasanik nikerartitsineq, akileraarnermi procentit atuuttut allanngorarneri kiisalu kommunit akileraarutitigut isertitaasa ilaasa marloriarlugit ilannguneqarsimasinnaaneri eqqarsaatigalugit.

Naatsorsuineri ukioq 2000 aallaavigineqarsimangikkaluarpat inerniliineri Namminersornerullutik Oqartussat isertitaat piffissami pineqartumi kommunit isertitaannit qaffakkiartornerusimassagaluarput!

Kommunit aningaasaqarnerinik piumasaarsuutiginninneruvoq isornartorujussuaq Naalackersuisut ukiuni 2000-miit 2010-mut isertitat ineriartorsimanerat kisiat aallaavigimmassuk, aningaasaqarnerullu illua'tungaaniittut – aningaasartuutit – nassuiaamminni ilanngussimanagit. Piffissami ukiuni 2000-2010 aningaasartuutit allanngoriartorneri sooq sammineqarsimanginnerusut nassuiaammi oqaatigineqanngilaq.

Nassuiaammi taama naalackersuinikkut oqariartuuteqarfiutigisumi Naalackersuisut piffissami pineqartumi aningaasartuutit amerliartorneri isertitatulli taakkartorsimasariaqaraluarpaat.

Kommuninimi isertitat tassaapput aningaasartuutissanut matussutissat. Kommunit isertitaat Naalackersuisut Inatsisartullu annertunerusumik suliaasiisarnerisigut aammalu Inatsisartut akileraarutitigut killiliussaata najoqqutaralugit qaffakkiartorsimapput. Kommuninut ataatsimoortumik tapiissutit iluarsineqartarput suliaasat annertusiartornerat annikilliartorneralluunniit ilutigalugu.

Ilaatigut tamakku pissutigalugit kommuninut ima naliliisoqarpoq, kommunit pillugit nassuiaasiaq ajunngitsumik siunertaqarluni suliaritinneqarsimagaluartoq pissutsit qanorpiaq ataqtiginnerannik naammattumik takussutissiinnigisoq. Sattattutullusooq taamungaannaq inerniliinerit nassuiaammi malunnaateqarpallaarput – tamakkulu siunissaq ungasinnerusooq eqqarsaatigalugu siunnerfiliiniarnermi aalajangiiniartarnernilu mianersorfigisariaqartorujussuupput.

Inerniliinerit taamaattut pinaveersarneqarsimasinnaagaluarput nassuiaatip tunngavilersornerani suliarineqarneranilu siusinnerusukkulli kommunit akuutinneqalersimasuugaluarpata.

Nassuiaat taanna qimatsinnagu ilanngullugu eqqaarusunnarpoq tassani taaneqartut ilaat, tassa akileraartarnermut akiliisitsiniartarnermullu suliaasaqarfiup siornatigut kommuninut ingerlanneqarsimagaluarluni qitiusumut nuunneqarsimasup qanoq ingerlanera.

KANUKOKA-mut aallartitat ataatsimiinnerat 19. - 20. maaji 2010
IMAQARNILIAQ

Suliassaqarfik taanna ‘aallartisarnermi suli ajornartorsiuteqarfiusutut’ taaneqarpoq. Isumaqqar-narpoq maanna suliassaqarfiup qitiusumut nuunneqarneraniit ukiut pingasut qaangiunneranni taama oqaannassalluni sullunartoq. 2008-mi 2009-milu nunatta karsiata akileraarutitigut iserti-tanik naatsorsuutai eqqoqqissaarnersut kukkunersiuisut nalorninartoqartippaat – tassa imaappoq akileraarutitigut isertitat qanoq annertutiginerat Naalakkersuisut nalugaat.

Suliassaqarfiup nuunneraniilli kommunit apeqqusertuarsimavaat ilumut akileraarutitigut iser-titassatik tamakkerlugit isertittarnerlugit. Taamaattumik “aallartisarnermi ajornartorsiutaagin-narnersaq” maanna apeqquterujussuovoq, eqqarsarnarluni ilumut suliassaq qitiusumit naam-massisineqarsinnaanersaq.

Taamaattumik naalakkersuisullu oqaloqatigiissutissaqaqaagut. Qanimut suleqatigiinnissaq pisa-riaraqartipparput – aamma qularinngilarput piunassuseqaraanni tamanna anguneqarsinnaasoq.

Suliassaqarfinnik kommuninut nussuinissamut aqqissuussaannermillu iluarsaaqqinnerup inger-lariaqqinnissaanut tunngatillugu aqutsisoqatigiinnik pilersitsinissaq aqqutissaalluartutut kom-muninit qaqqinneqareerpoq, naalakkersuisunillu akuersaarneqarluni.

Aamma allatigut suleqatigiissutissaqaqaagut. Inatsisartut naalakkersuisullu aalajangigassaat pil-lugit tusarniaasarnert iluamik aqqissuunneqarnissaat ukiorpasuanngortuni kommuninit kis-saatigineqartarsimavoq – sivikitsuararsuarmik piffissaliilluni aalajangigassat pingaaruteqartut pillugit tusarniaapallattarnerit ukiut ingerlaneranni ileqqupalaanngorsimallutik, tamatumani apeqqutaanani naalakkersuisoqarfik suna pineqarneraq naalakkersuisorluunniit kina politik-kikkut akisussaasuunersaq. Naalakkersuisut siulittaasuut piareersaaqatigalugu maani ataatsi-miinnermi isumaqatigiissut nutaaq atsiorniarparput siunissami tusarniaasarnert pisinnagit sule-qatigiinnerunissaq aammalu tusarniaanermi piffissamik naammattumik tunineqartarnissaq pil-lugit. Pissutsit iluarsinissaannut isumalluarluta atsioqataaffigissavarput.

Suleqatigiissutissatta ilagivaat nunap immikkoortuini ineriartortitsineq. Iluarisimaarparput naa-lakkersuisut nunat immikkoortuini nunaqarfinnilumi inuussutissarsiorfiusinnaasut pillugit misissuuisitinerat. Misissuinerit naammasseriarpata suleqataaffigerusupparput sinerissami pe-riarfissat atorluarlugit inuussutissarsiutitigut piorsaanissaq.

Taalliortorsuatta ilaat Henrik Lund taalliamini “Qamuuna ilumigut sapiissusilik”-mik qulequ-talimmi ilaatigut ima oqarpoq:

“Silarput unigani ingerlagami
malersorlugu piniannigitsuni
nukillaarutaalerumaarpoq.”

Taalliortup suli inuusuuguni oqaatsit taakku qanorpiaq isumaqartinnerlugit nammineq nassui-arluarnerusinnaassagaluarpa. Kisianni taallaq tamaat atuaraanni nalunannigilaq *pissutsinut al-lanngorartunut naleqqussarsinnaaneq* pigaa. Tamatumani allanut malinnerusaaginnarneq pine-qanngilaq, versimi taanna ima nangippoq:

”Nangaasoornata sapiiserlata,
ajunnginneq taava pisassaassavoq.”

Tassa imaappoq nukillaassanngikkutta unittuussanngikkuttalu pissutsinut nutaanut naleqqussar-tariaqarpugut *nammineq iliuuseqarnitsigut suleqatigiinnitsigullu*.

Naleqqussarsinnaassaguttalu immitsinnut tusarnaartariaqarpugut ilinniarfigalutalu. Kommune-qatigiinnngorsimasut iluini sulisut imminnut tusarnaartariaqarput ilinniarfigeqatigiillutillu. Pingaarnerpaajunngilaq suleqatit borgmesterilu sumiuunersut, pingaarnerpaavoq kommunimi

KANUKOKA-mut aallartitat ataatsimiinnerat 19. - 20. maaji 2010
IMAQARNILIAQ

nutaami innuttaasut sumiuugaluarpataluunniit qanoq sullilluarnerusinnaanerivut. Taaguut "kommune" qanoq isumaqarnersoq eqqarsaatiginaguluunniit ullormut arlaleriaqaluta atortagaput sunaaffa-una tulluarterujussuarmik isumaqartoq. Oqaaserooq taanna latiinerisuumik naggueqarpoq isumaqartumik "suleqatigiiffik".

Tassa kommune taaguutaannaassanngippat kommunip iluani suleqatigiinnerup anersaava pitsaasoq atuuttariaqarpoq. Nunap immikkoortuani inuuffigisami pissutsinik ataatsimut isiginnissinnaaneq pisariaqarpoq – alla pinnagu, innuttaasunut ajunngitsussaq pillugu.

Taamaalillunga siulersuisut nalunaarutaat saqqummiuppara. Kommunit kattuffiata politikikkikut allaffissormikkullu aaqqissuussaananeranut aallartitat ataatsimiinneranni matumani aalajangiiffigineqartussamut tunngatillugu siulersuisut tunngaviusutigut isummernerat nalunaarutip naggasiutaani atuarneqarsinnaavoq, taannalu matumuuna innersuussutiginnassavara.

Malugeqqarali oqaatigineqarmat 'kattuffik kommunit suleqatigiinnerannut ataqatigiinnerannullu iluaqutissatut sakkuussasoq, sakku pissutsinut nutaanut naleqqussarneqarsinnaasusaaq.' Taamatut isummerneq tunngaviusutigut isumammut siulersuisut nalunaarutaanni malunnarluartumut naapertuuppoq – tassa iliuitsitsinni tamani, aamma kommunit kattuffeqarnerannut tunngatillugu, anguniagaq pingaarneq tassaassasoq innuttaasunut ajunngitsussaq pillugu kommunit nukittorsarnissaat.

Qujanaq – oqallilluarisilu!